

ROVANIEMI

Varhaiskasvatuksen järjestämisen periaatteet

Sisällysluettelo

Johdanto	2
1 Palvelujen tuottaminen	4
2 Varhaiskasvatuksen palveluverkko	6
3 Turvallinen ja oppimista edistävä varhaiskasvatusympäristö	7
4 Varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikan järjestäminen	8
5 Lapsen tuki ja esiopetuksen oppilashuolto	10
6 Kehystekijät	10
6.1 Taloudellinen ja toiminnallinen tehokkuus	10
6.2 Laadun arviointi	10
6.3 Henkilöstön saatavuus ja osaaminen	11
6.4 Johtaminen	11
Taustamateriaali	12

Johdanto

Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä ja syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun.

Ennaltaehkäisevällä työotteella, varhaisella avoimella yhteistyöllä ja monitoimijuudella edistetään hyvinvointia. Peruspalvelujen tuottaminen alueellisesti, inklusiivinen kasvatus ja opetus sekä osallisuutta edistävä yhteistyö mahdollistavat kasvun ja oppimisen perustan.

Varhaiskasvatuspalveluita säätelee ja ohjaa valtakunnallinen lainsäädäntö, josta tärkeimpänä varhaiskasvatustalaki (540/2018) sekä esiopetuksen osalta perusopetuslaki (628/1998). Lisäksi vuosina 2021-2024 kaksivuotisen esiopetuksen kokeilua ohjaa laki kaksivuotisen esiopetuksen kokeilusta (1046/2020). Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta (753/2018) säättää henkilöstön mitoituksista ja tarkentaa henkilöstön kelpoisuuteen liittyviä asioita. Laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista (1503/2016) säättää asiakasmaksujen määräytymistä ja asiakaslaskutusta koskevia asioita. Palvelusetelitoimintaa säätelee varhaiskasvatustalain lisäksi Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009).

Edellä mainittujen lisäksi keskeisiä varhaiskasvatuspalveluja ohjaavia lakeja ja säädöksiä ovat:

- Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013)
- Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta (1128/1996)
- Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002)
- Lastensuojelulaki (417/2007)
- Hallintolaki (434/2003)
- Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)
- Yleinen tietosuoja-asetus (EU) 2016/679
- Tietosuojalaki (1050/2018)

Yksityisessä varhaiskasvatuksessa lisäksi:

- Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus varhaiskasvatuksen yksityisen palveluntuottajan lupa- ja ilmoitusmenettelyyn kuuluvista liitteistä (890/2022)
- Kuluttajansuojalaki (38/1978)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa määrätään varhaiskasvatuksen toteuttamisen keskeisistä tavoitteista ja sisällöistä, varhaiskasvatuksen järjestäjän ja lasten huoltajien välisestä yhteistyöstä, monialaisesta yhteistyöstä sekä lapsen varhaiskasvatussuunnitelman sisällöstä. Perusteisiin pohjautuva paikallinen Rovaniemen kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma määrittelee, ohjaa ja tukee varhaiskasvatuksen järjestämistä paikallisesti.

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määrätään esiopetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä, huoltajien ja esiopetuksen henkilöstön yhteistyöstä sekä oppilashuollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan oppilashuollon tavoitteista. Perusteisiin pohjautuva paikallinen Rovaniemen kaupungin esiopetuksen opetussuunnitelma määrittelee, ohjaa ja tukee esiopetuksen järjestämistä paikallisesti.

Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilussa 2021-2024 noudatetaan kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun opetussuunnitelman perusteita ja sen pohjalta laadittua paikallista opetussuunnitelmaa.

Lisäksi varhaiskasvatuksen järjestämistä ohjaa Rovaniemen kaupunkistrategia, jonka toteutumista varhaiskasvatuspalvelut edistää omassa toiminnassaan. Rovaniemen kaupunkistrategian strategiakartassa (kuva 1) on kuvattu kaupungin visio, arvopohja ja strategiset tavoitteet.

Kuva 1. Rovaniemen kaupunkistrategian strategiakaartta

Kaupunkistrategian 2030 visiona on, että tulevaisuuden Rovaniemi on ihmisen kokoinen arktinen pääkaupunki, jossa yhdistyvät pohjoinen luonto ja urbaani ympäristö. Yhteinen arvopohja ohjaa kaikkea toimintaa ja päätöksentekoa. Strategia määrittää keskeisimmät toimintaperiaatteet sekä priorisoidut strategiset tavoitteet. Toimielimet ja lautakunnat tekevät esitykset alatavoitteiden tarkemmasta sisällöstä, strategian toteuttamisesta ja siihen kytkettävistä sidosryhmistä, sekä alatavoitekohtaisista mittareista. Nämä esitetään osana strategian toimeenpanosuunnitelmaa erillisillä alatavoitekohtaisilla korteilla. Strategian revisointi toteutetaan vuosittain. Revisioinnissa tarkastellaan strategian toteutumista ja tarvetta sen kohdentamiseen.

Varhaiskasvatuksen arvot, turvallisuus, osallisuus ja luovuus, pohjautuvat Rovaniemen kaupunkistrategian arvoille sekä täydentävät varhaiskasvatuksen perusteissa kuvattua arvoperustaa. Arvot toteutuvat varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen yhteisessä visiossa Yhdessä toimien, hyvää lapsuutta edistäen. Saamelaisen varhaiskasvatuksen toiminta perustuu saamelaisiin arvoihin ja saamelaiseen kulttuuriin.

Varhaiskasvatuspalveluiden järjestämisen ja pedagogisen kehittämisen painopisteet määritellään vuosittain talousarviossa ja taloussuunnitelmassa.

1 Palvelujen tuottaminen

Varhaiskasvatuslain (540/2018, 5 §) mukaan kunnan on järjestettävä varhaiskasvatuslaissa säädettyä varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Lisäksi sivistyslautakunnan päätöksellä (27.9.2022, 134 §) Rovaniemellä oleskelevilla turvapaikanhakijoiden lapsilla on oikeus varhaiskasvatukseen.

Kunta voi järjestää varhaiskasvatusta siten kuin kuntalaissa (410/2015, 8 ja 9 §) 8 säädetään. Hankittaessa palveluja toiselta palveluntuottajalta kunnan tai kuntayhtymän on varmistuttava siitä, että hankittavat palvelut vastaavat sitä tasoa, jota edellytetään vastaavalta kunnalliselta toiminnalta. Varhaiskasvatuksessa voidaan antaa palvelun käyttäjälle sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain (569/2009) mukainen palveluseteli.

Rovaniemellä varhaiskasvatuspalvelut järjestetään joko kunnan omana toimintana tai palvelusetelillä yksityisiltä palveluntuottajilta. Palvelusetelilain (569/2009, 6 §) mukaan asiakkaalla on oikeus kieltäytyä hänelle tarjotusta palvelusetelistä, jolloin kunnan tulee ohjata hänen kunnan muilla tavoin järjestämien palveluiden piiriin. Vaihtoehtona varhaiskasvatukselle ovat kotihoidontuki ja yksityisen hoidontuki.

Kunnan on pyrittävä järjestämään varhaiskasvatusta lähellä palvelun käyttäjiä ottaen huomioon asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet. Päiväkodin toiminta kalenterivuoden aikana ja aukioloaika vuorokaudessa on järjestettävä paikallisen tarpeen mukaan. Perhepäivähoitoa järjestetään Rovaniemellä arkipäivisin klo 6-18 välillä.

Kaupunkistrategian mukaisesti palvelun toteuttamistavaksi valitaan se, joka tukee parhaiten kaupunkistrategian toteutumista vastuullisesti. Palveluntuottaja voi olla joko kaupungin organisaatiosta tai ulkopuolinen palveluntuottaja. Sisältö ja tarve ratkaisee, toteutetaanko palvelu lähi-, alueellisenä-, keskitettynä, liikkuvana vai sähköisenä/virtuaalisena palveluna.

Varhaiskasvatuksen vaihtoehdot Rovaniemellä:

- Kunnallinen päiväkotiki
- Kunnallinen perhepäivähoito
- Varhaiskasvatuskerho
- Avoin päiväkotiki
- Yksityinen päiväkotiki palvelusetelillä
- Yksityinen perhepäivähoito palvelusetelillä
- Kotihoidontuki
- Yksityisen hoidon tuki ja kuntaliskä

Varhaiskasvatus ja esiopetus järjestetään pääsääntöisesti lähi- tai alueellisena palveluna. Keskitettyinä palveluina järjestetään jatkettun aukioloajan ja ympärivuorokautisen varhaiskasvatuksen palvelut (vuorohoito), integroidut ryhmät, saamelainen varhaiskasvatus, varhaiskasvatuskerhot ja avoin päiväkotitoiminta. Vuorohoitoa järjestetään Rovaniemen kaupungin vuorohoidon linjausten mukaisesti.

Esiopetusta järjestetään omana toimintana sekä niissä palvelusetelipäiväkodeissa, joissa on esiopetuskelpoinen henkilöstö ja pääsääntöisesti vähintään viisi esiopetuksessa aloittavaa lasta. Esiopetus ja esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus järjestetään samassa päiväkodissa. Kyläalueilla esiopetus voidaan järjestää yhteistyössä perusopetuksen kanssa huomioiden esiopetuksessa olevien lasten varhaiskasvatuksen tarve.

Yksityisen palveluntuottajan kanssa tehdään toimintavuosittain esiopetuksen ostopalvelusopimus. Steiner-päiväkodeissa olevien esiopetusikäisten esiopetuksen järjestää Rovaniemen Steinerkoulu. Naapurikuntien kesken tehdään tarvittaessa yhteistyötä lapsen varhaiskasvatusta ja esiopetusta järjestettäessä.

Varhaiskasvatuksen palvelusetelitoimintaa ohjaa Rovaniemen varhaiskasvatuksen palvelusetelin sääntökirja. Sivistyslautakunta hyväksyy palvelusetelituottajan ja hyväksynnän edellytyksenä on, että palvelun tuottaja sitoutuu noudattamaan sääntökirjaa. Palveluntuottajalla tulee olla lupaviranomaisena toimivan aluehallintoviraston lupa toiminnan harjoittamiseen. Palvelusetelitoiminnan ohjausta, neuvontaa ja valvontaa ohjaa Rovaniemen kaupungin palvelusetelitoiminnan ohjauksen, neuvonnan ja valvonnan suunnitelma. Palvelusetelitoiminnan riskien varalle on laadittu Varhaiskasvatuksen palvelusetelitoiminnan riskienhallintasuunnitelma, jossa määritellään merkittävimpien riskien toteutumisen ennaltaehkäisyn keinoja sekä toimenpiteet riskien toteutumisen varalle.

Koululaisten iltapäivätoiminta varhaiskasvatuksen yksiköissä

Varhaiskasvatuksen yksiköissä järjestettävä iltapäivätoiminta rinnastetaan kouluilla järjestettävään iltapäivätoimintaan iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman mukaisesti. Toimintaa säätelee perusopetuslain luku 8 a.

Iltapäivätoimintaa voidaan järjestää varhaiskasvatuksen yksikössä, mikäli yksikön lapsimäärä ja henkilöstöresurssit sen mahdollistavat eikä koululla järjestetä iltapäivätoimintaa (pienet koulut). Iltapäivätoiminta noudattaa koulujen toiminta-aikoja, eikä toimintaa järjestetä loma-aikoina. Järjestämiskaikka määräytyy lapsen koulupaikan mukaisesti ja huoltajat vastaavat lapsen kuljettamisesta.

Iltapäivätoimintaa järjestetään koulupäivän päättymisestä klo 17 saakka. Mikäli lapsi tarvitsee varhaiskasvatusyksikössä järjestävässä iltapäivätoiminnassa paikan myös aamuisin, laskutetaan siitä erikseen. Aamutoimintaa järjestetään vain perustellusta syystä. Iltapäivätoiminnan maksu määritellään iltapäivätoiminnan toimitasuunnitelmassa. Iltapäivätoiminnan hakemus ja päätös iltapäivätoiminnasta tehdään varhaiskasvatuspalveluiden asiakastietojärjestelmässä.

2 Varhaiskasvatuksen palveluverkko

Rovaniemen kaupunki ja yksityiset palveluntuottajat toimivat yhteistyössä lapsen varhaiskasvatuksen järjestämisessä ja muodostavat varhaiskasvatuksen palveluverkon. Varhaiskasvatuksen palveluverkon lähtökohtana on alueellisuus. Palveluverkkoa kehitettäessä huomioidaan alueen lapsimäärien kehitys, varhaiskasvatuksen saatavuus sekä tasapuoliset ja lapsen yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen. Lisäksi huomioidaan jo olemassa olevat rakenteet ja ennakoidaan kaavoituksen vaikutukset asukaskehitykseen. Varhaiskasvatuksen palveluverkkoa on mahdollista kehittää myös osana monipalvelutilojen toimintaa. Näin huomioidaan toimitilojen ekologisuus sekä taloudellinen ja toiminnallinen tehokkuus.

Systemaattinen yhteistyö kaavoituksen ja varhaiskasvatuksen toimijoiden välillä on välttämätöntä tilojen tarpeen arvioimiseksi ja oikein suunnatun palveluverkon luomiseksi. Verkkoa suunniteltaessa otetaan huomioon myös julkisen liikenteen reitit ja sijoitetaan päiväkodit helposti saavutettaviksi kävellen, omilla autoilla sekä julkisilla liikennevälineillä. Mikäli varhaiskasvatuksen tarve laskee pysyvästi, tulee päiväkotitilojen olla muunneltavissa myös muihin käyttötarkoituksiin.

Kunnan on hallittava ja vastattava varhaiskasvatuksen palveluverkon kehittämistä sekä määrän että laadun osalta. Monipuolinen, asiakkaiden tarpeita vastaava kunnallinen palveluverkko luo kunnan varhaiskasvatuksen perustan. Yksityiset palvelut täydentävät kunnallista palvelutuotantoa ja tuovat valinnanmahdollisuuden niille asiakkaille, jotka haluavat palvelun yksityisiltä markkinoilta. Kaupunginhallitus edellyttää, että varhaiskasvatuksessa varmistetaan riittävän suuri oman toiminnan osuus laadukkaana varhaiskasvatuksen turvaamiseksi ja riskien minimoimiseksi (KH 28.11.2022)

Varhaiskasvatusyksiköiden koko

Varhaiskasvatuksen rakenteiden ja toiminnan järjestelyiden keskeinen tavoite on lapsen eheä kasvun ja oppimisen polku. Toiminnoiltaan monipuolinen varhaiskasvatusyksikkö tarjoaa lapselle ehyen varhaiskasvatuspolun ja perheelle mahdollisuuden vaihtaa lapsen palvelumuotoa elämäntilanteen muutosten mukaisesti. Erilaiset varhaiskasvatuksen palvelut samassa varhaiskasvatusyksikössä ovat Rovaniemellä yhtenä kehittämiskohteena.

Varhaiskasvatuksen järjestäminen edellyttää taloudellisesti ja pedagogisesti riittävää lapsimäärää. Investointeja edellyttävissä hankkeissa huomioidaan pidemmän aikavälin ennuste lasten määrien kehityksestä.

Varhaiskasvatuksen järjestäminen edellyttää:

- Perhepäivähoidossa 1-4 lasta/hoitaja
- Päiväkodissa 21 laskennallista paikkaa / 3 hoito- ja kasvatushenkilöä

Kunnallisen varhaiskasvatusyksikön minimikoko on pääsääntöisesti 4 ryhmää ja maksimikoko 10 ryhmää. Näin mahdollistetaan pedagogisesti monipuoliset ja taloudelliset varhaiskasvatuspalvelut.

Lapsiryhmien koko määräytyy henkilöstön ja lasten suhdeluvun mukaan (varhaiskasvatuslaki 540/2018, 35 §):

Henkilöstön määrä	Alle 3v lasten ryhmä	Yli 3v lasten ryhmä
3 hoito- ja kasvatushenkilöä / ryhmä	12	21
	Lisäksi ryhmiä muodostettaessa tulee huomioida: <ul style="list-style-type: none">• Lasten vähäisempi varhaiskasvatuksen käyttö/kk voi lisätä lasten määrää ryhmässä. Yhtä aikaa hoidossa olevien lasten määrä ei kuitenkaan saa ylittää lain mukaista suhdelukua kuin tilapäisesti.• Jos lapsiryhmässä on yksi tai useampi tehostettua tai erityistä tukea saava lapsi, huomioidaan se lasten tai henkilöstön määrässä, jollei lapsella ole avustajaa.• Vuorohoidon aukioloajan vaikutukset henkilöstön määrään.	

Uusien päiväkotitilojen suunnittelu

Päiväkotien suunnittelussa noudatetaan Rovaniemen varhaiskasvatuksen päiväkotien suunnitteluohjetta. Ohjeen tavoitteena on määrittellä Rovaniemen kaupungissa toimivien päiväkotien suunnittelussa noudatettavat toiminnalliset yleisohjeet sekä varustamisohjeet. Ohjeet tulee ottaa soveltuvin osin huomioon myös muiden kuin kaupungin oman tuotannon ylläpitämien päiväkotien, kuten esim. palvelusetelipäiväkotien suunnittelussa. Suunnittelussa huomioidaan myös Rovakaaren ympäristöterveydenhuollon laatima ohjeistus.

3 Turvallinen ja oppimista edistävä varhaiskasvatusympäristö

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaan varhaiskasvatuksessa tavoitteena on varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen oppimisympäristö. Oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja, paikkoja, yhteisöjä, käytäntöjä, välineitä ja tarvikkeita, jotka tukevat lasten kehitystä, oppimista ja vuorovaikutusta. Oppimisympäristökäsite sisältää varhaiskasvatuksessa muun muassa fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen ulottuvuuden.

Ergonomia, ekologisuus, viihtyisyys ja esteettömyys sekä tilojen valaistus ja akustiikka, sisäilman laatu ja siisteys ovat tärkeitä osatekijöitä laadukkaana varhaiskasvatuksen

järjestämisessä riippumatta siitä missä tiloissa varhaiskasvatusta järjestetään. Asianmukainen toimintaympäristö takaa perusedellytykset lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseen.

Turvallisuus

Varhaiskasvatuksessa pidetään huolta koko yhteisön fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta turvallisuudesta. Varhaiskasvatuksessa ei sallita kiusaamista, väkivaltaa eikä häirintää. Suotuisa kasvuympäristö rakentuu monien tekijöiden kokonaisuudesta. Keskeisin edellytys on turvallinen, myönteinen ja hyväksyvä ilmapiiri. Lisäksi on huomioitava toiminnan rakenne ja fyysiset puitteet, johon kuuluvat monipuolisen toiminnan ja leikin mahdollistavat sisä- ja ulkotilat.

Varhaiskasvatuksessa noudatetaan varhaisen ja avoimen yhteistyön sekä ennakoivan ja ennaltaehkäisevän toiminnan periaatteita. Varhaiskasvatuspalveluissa on kaikkia yksiköitä koskeva Varhaiskasvatuspalvelujen valmiussuunnitelma häiriö- ja poikkeustilanteita varten. Lisäksi päiväkodeilla on yksikkökohtaiset turvallisuussuunnitelmat, joihin on koottu mm. pelastussuunnitelmat, sisälle suojautumisen suunnitelma sekä suunnitelma väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän estämiseksi. Suunnitelmat tarkistetaan vuosittain ja poikkeustilanteiden varalta harjoitellaan säännöllisesti.

Kiinteistöjen omistaja huolehtii rakennusten ja -tilojen kunnossapidosta ja tarpeellisista korjauksista. Kiinteistöjen omistajalta edellytetään aktiivista yhteistyötä käyttäjien kanssa.

4 Varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikan järjestäminen

Rovaniemellä järjestetään varhaiskasvatusta varhaiskasvatuslain ja -asetuksen sekä esiopetusta perusopetuslain mukaisesti.

Hakeminen varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen

- Varhaiskasvatuspaikkaa voi hakea ympäri vuoden.
- Hakemus on jätettävä viimeistään neljä kuukautta ennen varhaiskasvatuksen tarpeen alkamista.
- Kiireellisissä tapauksissa työn tai opiskelun alkamisen vuoksi, jolloin varhaiskasvatuksen tarpeen alkamisajankohta ei ole ennakoitavissa, on hakemus jätettävä viimeistään kaksi viikkoa ennen kuin lapsi tarvitsee varhaiskasvatuspaikan.
- Elokuussa alkavan toimintavuoden varhaiskasvatuspaikat haetaan keskitetysti helmikuun loppuun mennessä.
- Hakemus varhaiskasvatukseen tehdään ensisijaisesti sähköisesti. Hakemus käsitellään varhaiskasvatuksen palveluohjauksessa, josta palveluohjaaja ottaa yhteyttä asiakkaaseen käsittelyn edetessä.
- Lapselle myönnetyn varhaiskasvatuksen hyväksytyään, asiakas voi siirtää myönnetyssä paikassa aloittamista maksimissaan yhdellä kuukaudella.

- Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista säädetään Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaisissa (1503/2016). Rovaniemen varhaiskasvatuksen asiakasmaksuohjeistus ohjeistaa asiakasta asiakasmaksuun liittyvissä asioissa.

Varhaiskasvatuksen palveluohjaus antaa tietoa ja ohjausta tarjolla olevista varhaiskasvatuspalveluista, eri toimintamuotojen tavoitteista ja toiminnasta. Palveluohjaus neuvoo hakumenettelyyn ja asiakasmaksuun liittyvissä asioissa. Palveluohjaus toimii yhteistyössä varhaiskasvatusyksiköiden johtajien ja tarvittaessa varhaiskasvatuksen konsultoivan erityisopettajan kanssa varhaiskasvatuspaikkojen järjestämiseksi.

Lapsen varhaiskasvatus- ja/tai esiopetuspaikka määräytyy pääsääntöisesti lähipalveluperiaatteen tai perheen hakemuksen perusteella.

Esiopetuskuljetukset

Esiopetuskuljetusten järjestämisessä noudatetaan sivistyslautakunnan hyväksymiä esi- ja perusopetuksen koulukuljetuksia koskevia periaatteita. Esiopetuksessa olevalla lapsella on oikeus maksuttomaan kuljetukseen, jos matka kotoa esiopetukseen on yli kolme kilometriä eikä lapsella ole esiopetuksen lisäksi ennen esiopetuksen alkua ja /tai esiopetuksen jälkeen tarvetta muuhun varhaiskasvatukseen.

Maksuton kuljetus järjestetään vain lapsen väestörekisteriin merkitystä kotiosoitteesta. Matka esiopetuspaikkaan mitataan kodin ja yleisen tien/kadun liittymäkohdasta esiopetuspaikan vastaavaan liittymään lyhintä mahdollista yleistä tietä tai kevyen liikenteen väylää pitkin.

Kuljetus voidaan myöntää myös silloin, jos esiopetusmatka todetaan vaaralliseksi tai se määritellään lääkärin, sosiaalityöntekijän tai psykologin asiantuntijalausunnan perusteella lapselle liian vaikeaksi tai rasittavaksi. Matkan vaarallisuutta arvioidaan Koululiitu-ohjelman avulla. Vaarallisen matkan perusteella kuljetusta ei pääsääntöisesti myönnetä reiteille, joissa käytettävissä on erillinen kevyen liikenteen väylä, jalkakäytävä tai leveä piennartila, liikennevalot tai merkityt suojatiet, ja riittävä näkyvyys.

Esiopetuskuljetus voidaan myöntää palvelusetelipäiväkodissa järjestettävään esiopetukseen, mikäli yleiset myöntämisen ehdot täyttyvät ja yksikkö sijaitsee lähimpänä lapsen kotia tai kunnallisesta yksiköstä ei voida osoittaa esiopetuspaikkaa.

Kaksivuotisessa esiopetuskokeilussa 2021-2024 koulumatkaetus on ensisijaisesti perheelle maksettava avustus. Lähtökohtaisesti perheen tulee itse kuljettaa lapsi kaksivuotiseen esiopetukseen. Avustusta ei myönnetä alle kolmen kilometrin matkalle matkan vaarallisuuden, vaativuuden tai rasittavuuden perusteella, koska perhe itse kuljettaa tai saattaa lasta. Perhe hakee oikeutta avustukseen esiopetuspalvelushakemuksella. Avustus maksetaan perheen tekemän selvityksen perusteella jälkikäteen lukukausittain.

Huoltaja vastaa kuljetuksen järjestämisestä ja kustannuksista, mikäli valitsee lapsen esiopetuspaikaksi muun kuin kodin lähialueella sijaitsevan kunnallisen esiopetuspaikan.

Esiopetuspalvelusta tulee aina hakea. Vaihtoehtoisesti huoltaja voi hakea perustellusta syystä esiopetus- tai koulukuljetuksen saattoavustusta. Päätös kuljetuksesta / saattoavustuksesta tehdään ennen esiopetuksen alkamista. Toimintavuoden aikana toimitettujen hakemusten käsittelyaika on 1 - 2 viikkoa.

5 Lapsen tuki ja esiopetuksen oppilashuolto

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja ennaltaehkäistä mahdollisia kehityksellisiä ja oppimiseen liittyviä pulmia moniammatillisessa yhteistyössä.

Varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on oikeus saada yleistä, tehostettua tai erityistä tukea päiväkodissa tai perhepäivähoidossa siten kuin varhaiskasvatuslain luvussa 3 a on säädetty. Esiopetuksessa olevat lapset kuuluvat perusopetuslain mukaisen kasvun ja oppimisen tuen piiriin. Lapsen kasvun ja oppimisen tuen tasot ovat yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Lapsella on lähtökohtaisesti oikeus saada tarvitsemansa tuki omassa lapsiryhmässään erilaisin joustavin järjestelyin sekä varhaiskasvatuksessa että esiopetuksessa. Mikäli lapsella on vaativan erityisen tuen tarvetta, voidaan lapsen varhaiskasvatus ja esiopetus järjestää integroidussa ryhmässä. Lapsen tuen järjestäminen ja siihen liittyvät käytännöt on kirjattu varhaiskasvatussuunnitelmaan ja esiopetuksen opetussuunnitelmaan.

Esiopetuksen oppilashuolto

Oppilashuollolla tarkoitetaan lapsen hyvän oppimisen, psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa esiopetus- ja kouluyhteisössä. Oppilashuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko yhteisöä tukevana toimintana monialaisessa yhteistyössä perusopetus-, sosiaali- ja terveystalouden kanssa. Esiopetuksessa olevalla lapsella on lisäksi oikeus yksilökohtaiseen oppilashuoltoon, jonka palveluita ovat psykologi- ja kuraattori- sekä neuvolapalvelut. Oppilashuollon järjestäminen ja käytännöt on määritelty esiopetuksen opetussuunnitelmassa.

6 Kehystekijät

6.1 Taloudellinen ja toiminnallinen tehokkuus

Varhaiskasvatuspalvelujen järjestämisessä otetaan huomioon toiminnan taloudellisuus ja vaikuttavuus. Taloudelliset resurssit kohdennetaan asetettujen tavoitteiden kannalta optimaalisesti. Varhaiskasvatusyksiköiltä edellytetään itseohjautuvuutta, toiminnan tuloksellisuutta sekä taloudellisuuden ja tehokkuuden arviointia.

Taloudellisen ja toiminnallisen tehokkuuden arvioinnin mittarit määritellään talousarvion laadinnan yhteydessä. Tavoitteiden toteutumista arvioidaan säännöllisesti osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

6.2 Laadun arviointi

Varhaiskasvatuslain 24 § mukaan varhaiskasvatuksen järjestäjän tulee arvioida antamaansa varhaiskasvatusta sekä osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin. Järjestäjä- ja yksikötason arviointi on keskeinen osa varhaiskasvatuksen johtamista ja kehittämistä

paikallisesti. Lapsille ja heidän huoltajilleen on järjestettävä mahdollisuus säännöllisesti osallistua varhaiskasvatuksen arviointiin. Arvioinnin tulee olla suunnitelmallista ja avointa.

Paikallisesti varhaiskasvatusta arvioidaan varhaiskasvatussuunnitelmassa luvussa 7 kirjattujen toimintatapojen mukaisesti. Henkilöstön tavoitteellinen ja suunnitelmallinen itsearviointi on keskeisessä asemassa varhaiskasvatuksen laadun ylläpitämisessä ja kehittämisessä. Arvioinnin työkaluna käytetään muun muassa valtakunnallista digitaalista arviointijärjestelmää (Valssi). Lisäksi arviointia tehdään säännöllisesti esimerkiksi huoltajille ja lapsille suunnatuilla kyselyillä sekä erilaisilla varhaiskasvatuksen arviointilomakkeilla.

6.3 Henkilöstön saatavuus ja osaaminen

Varhaiskasvatus on moniammatillista tiimityötä, jossa monialainen osaaminen toteutuu henkilöstön työn- ja vastuunjaon kautta. Henkilöstön mitoituksista ja kelpoisuuksista säädetään varhaiskasvatuslaissa ja -asetuksessa. Selkeät tehtävänkuvat, hyvät työolosuhteet sekä kilpailukykyinen palkkaus vaikuttavat henkilöstön saatavuuteen ja pysyvyyteen. Lisäksi tehokkaalla rekrytointiprosessilla ja yhteistyöllä oppilaitosten kanssa voidaan edistää ammattitaitoisen henkilöstön saatavuutta.

Henkilöstön ammatillista osaamista kehitetään säännöllisellä täydennyskoulutuksella sekä kehityskeskusteluilla. Henkilöstön ammatillinen osaaminen ja sen ylläpitäminen on keskeinen tekijä laadukkaan varhaiskasvatuksen toteutumisen kannalta. Henkilöstöpoliittisissa linjauksissa noudatetaan Rovaniemen kaupungin henkilöstöstrategiaa.

6.4 Johtaminen

Varhaiskasvatuksen johdon keskeisenä tehtävänä on edistää perustehtävän toteutumista varhaiskasvatuksen arvopohjan ja tavoitteiden mukaisesti. Osaamisen kehittäminen, kannustava, osallistava ja vuorovaikutteinen toimintatapa, luottamuksen rakentaminen ja keskeisten sidosryhmien kanssa tehtävä aktiivinen yhteistyö ovat tärkeitä johtamiseen kuuluvia tehtäväalueita.

Johdon tulee olla ajan tasalla toimialan valtakunnallisista tavoitteista ja kehittämislinjauksista. Toiminnan johtaminen ja suunnittelu muotoutuu lainsäädännön, hallinto- ja johtosäännön sekä delegointimatriisin mukaan. Johtamisessa noudatetaan hyvän hallinnon mukaisia toimintatapoja.

Henkilöstön johtamisessa panostetaan henkilöstön työhyvinvointiin. Hyvinvoiva henkilöstö on tärkeä resurssi laadukkaan varhaiskasvatuksen saavuttamiseksi.

Varhaiskasvatustyöryhmien johtamisen painopiste on laadukkaan inklusiivisen varhaiskasvatuksen pedagoginen johtaminen.

Taustamateriaali

Keskeiset lait:

[Varhaiskasvatustalaki \(540/2018\)](#)

[Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta \(753/2018\)](#)

[Laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista \(1503/2016\)](#)

[Perusopetuslaki \(628/1998\)](#)

[Laki kaksivuotisen esiopetuksen kokeilusta](#)

[Oppilashuoltolaki](#)

[Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä \(569/2009\)](#)

[Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus varhaiskasvatuksen yksityisen palveluntuottajan lupa- ja ilmoitusmenettelyyn kuuluvista liitteistä](#)

[Laki Kansallisesta koulutuksen arviointikeskuksesta](#)

Ohjaavat asiakirjat:

[Rovaniemen kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma](#)

[Rovaniemen esiopetuksen opetussuunnitelma](#)

[Rovaniemen kaupungin kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun opetussuunnitelma](#)

[Esi- ja perusopetuksen koulukuljetuksia koskevat periaatteet](#)

[Varhaiskasvatuksen palvelusetelin sääntökirja](#)

[Varhaiskasvatuspalvelujen asiakasmaksuohjeistus](#)

[Varhaiskasvatuksen vuorohoidon linjaukset](#)

[Perusopetuksen iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma](#)

[Rovaniemen kaupunkistrategia, ohjelmat ja suunnitelmat](#)

Varhaiskasvatuspalveluiden valmiussuunnitelma

Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen, neuvonnan ja valvonnan suunnitelma

Varhaiskasvatuksen palvelusetelitoiminnan riskienhallintasuunnitelma